

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۳ متناقص نما (پارادوکس): صورت بی صورت

تلمیح: به معجزه حضرت موسی (ع) که دست خویش را در گریبان فروبرد و دید بیضا، (دست نورانی) بیرون آورد.

تشبیه: آینه دل: تشبیه دل به آینه (اضافه تشبیهی)

جناس ناهمسان: غیب و جیب (چون فقط در یک حرف اختلاف دارند).

۲ - گزینه ۲

وَح	شَن	ثَن	گَی	ز
—	U	—	—	U

د	لا	زُر	د
U	—	—	U

دَس	ثَن	دا	ز
—	—	—	U

۳ - گزینه ۱ گنجیدن کسی در خانه، در حالی که در جهان نمی‌گنجد تناقض است، نه تضاد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: سلطنت فقر: تناقض

گزینه «۳»: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در دو مصراع، آرایه موازنه را پدید آورده است.

گزینه «۴»: تلمیح: اشاره به آیه «الستُّ بریکم قالوا: بلی»

۴ - گزینه ۳ زمینه‌های گرایش به رمان‌نویسی و نثر داستانی به معنای نوین آن را زین‌العابدین مراغه‌ای و عبدالرحیم طالبوف با سفرنامه‌های خیالی خود ایجاد نمودند.

۵ - گزینه ۱ خواب برای مرداب ← استعاره / دشت شب ← اضافه تشبیهی

۶ - گزینه ۲ اولین رمان اجتماعی در سال ۱۳۰۱ با نام تهران مخوف را مرتضی مشفق کاظمی منتشر کرد.

۷ - گزینه ۱ د / ل / مز / ث / چُن / پ / رن / جد / ک / ب / وه / م / در / ن / گُن / جَد

۸ - گزینه ۱ فقط گزینه ۱ مربوط به دوره سوم است. گزینه «۲» مربوط به دوره اول، گزینه «۳» مربوط به دوره چهارم و گزینه «۴» مربوط به دوره دوم است.

۹ - گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی - قامت - لب / نشرها به ترتیب: بهشت - طوبی - کوثر

گزینه «۲»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی - موی / نشرها به ترتیب: لاله - سنبل

گزینه «۳»: لف و نشر مرتب دارد. لف‌ها به ترتیب: روی ماه‌پیکر - موی مشکبوی / نشرها به ترتیب: لاله‌ای که از خاک می‌دمد - سنبلی که از خاک می‌دمد.

(کد اسمارت: ۵۹۸۴۸۷)

۱۰ - گزینه ۲ بررسی گزینه‌ها:

در گزینه ۱ گریه به قبض مربوط است و خندیدن به بسط. بنابراین نوع لف و نشر «مرتب» است.

در گزینه ۳ جمع به دل مربوط است و معمور (به معنی آباد) به کشور. بنابراین نوع لف و نشر مرتب است.

در گزینه ۴ پادشاه بی‌حلم به ملک مربوط است و زاهد بی‌علم به دین. بنابراین نوع لف و نشر مرتب است.

اما در گزینه ۲ کاین گهر (استعاره از اشک) می‌ریزد به چشم مربوط است و عبارت «آن زر می‌زند» به روی (چهره) ارتباط دارد و ترتیب نشرها در مصراع دوم رعایت نشده. بنابراین، نوع لف و نشر «نامرتب» است.

۱۱ - گزینه ۴ صادق هدایت، صادق چوبک و بزرگ علوی که در سایر گزینه‌ها به نام ایشان اشاره شده، افرادی بودند که داستان‌نویسی نوین با آثار آن‌ها گسترش یافت و پس از آنان نویسندگانی با سبک تلفیقی روی کار آمدند.

۱۲ - گزینه ۱ در آثار ادبی این دوره، مضامین طنز هم دیده می‌شود.

۱۳ - گزینه ۴ بیت «ه: لف و نشر نامرتب: گرم: لف ۱، سرد: لف ۲، آب: نشر ۲، آتش: نشر ۱

بیت «ج»: تضمین: شهریار، مصراع دوم را از حافظ تضمین کرده است.

بیت «الف»: تضاد، هشیار و مست

بیت «ب»: تناقض: سلطانی که گدا است. / زیر پا بودن فلک در حالی که زیردست مهر است.

بیت «د»: تشبیه: چون سلیمانم

۱۴ - گزینه ۱ - «سگ ولگرد» اثر صادق هدایت است.

- علی‌محمد افغانی از نویسندگان نسل اول نثر معاصر نیست.

- در سال‌های پس از ۱۳۴۲، ادبیات مقاومت در ادبیات داستانی شکل گرفت.

- ویژگی نثر پس از سال ۱۳۴۲، روی آوردن به داستان کوتاه، ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین و همدردی با ستم‌کشیدگان دنیا و کثرت نویسندگان است و سبک تلفیقی مربوط به نویسندگان قبل از این نسل است.

۱۵ - گزینه ۲ آثار علی مؤذنی: ظهور - سفر ششم - ملاقات در شب آفتابی - دلاویز تر از سبز (رد گزینه ۱)
آثار سیدعلی موسوی گرماردی: گوشواره عرش - صدای سبز - خواب ارغوانی - برآشتن گیسوی تاک
آثار محمدعلی جمالزاده: تلخ و شیرین - راه آب‌نامه - یکی بود، یکی نبود (رد گزینه ۴)
آثار سیمین دانشور: آتش خاموش - سووشون - شهری چون بهشت (رد گزینه ۳)
نویسندگان دیگر آثار مطرح در گزینه‌ها عبارت‌اند از:

زمستان ۶۲ (اسماعیل فصیح) - زیارت و دید و بازدید (جلال آل احمد) - زمستان (مهدی اخوان ثالث) - زمین سوخته (احمد محمود)
۱۶ - گزینه ۲ الف: وجه مشترک قدرت تنبیهی و قدرت تشویقی این است که در هر دو، پیروی‌کننده نسبت به تبعیت و پیروی خود، آگاهی دارد.
ب: سازمان مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است که در درجه نخست با قدرت اقتناعی خویشاوند است.
ج: در شرکت‌های بزرگ از سهم مالکیت و نقش سهامداران کاسته شده و بر نقش مدیران و مشاوران افزوده شده است.
د: سازمان بر اساس «دانش» اعمال قدرت می‌کند.

۱۷ - گزینه ۲ - در جامعه‌شناسی تبیینی بسیاری از کنش‌های عاطفی، قابل توضیح نیستند.
- اینکه رکود اقتصادی باعث افزایش بیکاری در جامعه می‌شود مربوط به رویکرد تبیینی است.
- اینکه هرچه همبستگی اجتماعی میان افراد یک گروه بیشتر باشد، انحرافات اجتماعی در آن گروه کاهش می‌یابد هم مربوط به رویکرد تبیینی است.
- در رویکرد انتقادی نباید فرهنگی از گستره جغرافیایی و محدوده تاریخی خود فراتر رود و بر فرهنگ دیگری اعمال سلطه کند.

۱۸ - گزینه ۳ الف) نادرست (تعریف سیاست است).
ب) نادرست (آشنادایی از امر مانوس)
ج) نادرست (ویژگی انقلاب اجتماعی)
د) درست

۱۹ - گزینه ۴ - جامعه‌شناسی با رویکرد تبیینی با شناخت نظم اجتماعی، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می‌دهد.
منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.
جامعه‌شناسی انتقادی، به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند بلکه به داوری ارزشی پدیده‌های مورد مطالعه می‌پردازد و آن را با ملاک‌های ارزشی (خوب و بد) و هنجاری (باید و نباید) ارزیابی می‌کند.

۲۰ - گزینه ۱ در گذشته: قدرت، مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است. بلکه قدرت، وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است.
در قرون اخیر: خود قدرت صرف‌نظر از اینکه وسیله تحقق اهداف و غایات اخلاقی باشد مستقلاً دارای اهمیت شده است. سیاست با غایت و هدف سعادت و فضیلت، داوری نمی‌شود، بلکه بیشتر با آرمان پیروزی، موفقیت و تسلط ارزیابی می‌گردد.

۲۱ - گزینه ۱ از پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به «یکپارچگی نظام» تعبیر می‌شود.
در هم ریختن نظم پیشین به بهانه رسیدن به جایگاه کشورهای غربی انجام شد؛ اما در عمل، این کشورها همچنان در جایگاه کشورهای پیرامونی و استعمارزده باقی ماندند.
اگر نظام سیاسی به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود، می‌تواند به بسط و توسعه فرهنگ کمک کند.

۲۲ - گزینه ۲ بررسی موارد نادرست:
الف) انسداد اجتماعی بیشتر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی مانند وراثت، نژاد و ... تعیین می‌شود.
ج) فرهنگ‌ها متنوع‌اند و این تنوع به عقاید و ارزش‌های اساسی و کلان آنها برمی‌گردد. یعنی روح و شالوده فرهنگ‌ها متنوع است.

ه) وقتی ارزش غایی انکار می‌شود ارزش‌های واسطه‌ای نیز فاقد معنا و ارزش می‌شوند.
۲۳ - گزینه ۱ قلمرو واقعی و آرمانی جهان اجتماعی به روی یکدیگر گشوده‌اند و مرز آنها بر اساس عمل مردم تغییر می‌کند.
حقایق هر چند خود ثابت‌اند ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی تغییرپذیرند.

۲۴ - گزینه ۴

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	تنبیهی	ج) قدرت
مالکیت	الف) تشویقی	ثروت
سازمان	اقتناعی	ب) دانش

۲۵ - گزینه ۴ سیاست دو وجه یا بعد اصلی دارد، ۱- تدبیر و تنظیم امور - که امروزه به قانون کاهش یافته ۲- ضمانت اجرای قانون که نیازمند قدرت می‌باشد.

هرگاه عقاید و ارزش‌ها اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای جهان اجتماعی از دست بدهند، دوام هویت فرهنگی با چالش‌هایی مواجه می‌شود.
با شکل‌گیری استعمار و نفوذ دولت‌های غربی در کشورهای اسلامی، جریان اجتماعی دیگری به موازات نخستین بیدارگران اسلامی شکل گرفت. نسل اول این جریان به «منورالفکران» و نسل دوم آن به «روشنفکران» شهرت یافتند.

۲۶ - گزینه ۱ حمایت دولت‌ها از افراد کم‌درآمد و رقابت افراد براساس توانایی و شایستگی: طرفداران عدالت اجتماعی
برده بودن دهقانان در نظام فئودالی: طرفداران قشربندی اجتماعی (رویکرد لیبرالی)
برقراری عدالت با توزیع برابر ثروت: مخالفان قشربندی اجتماعی (رویکرد کمونیستی)

۲۷ - گزینه ۲ فهم معنای زندگی: نقطه قوت جامعه‌شناسی تفسیری
تاکید در ساختن جهان اجتماعی بر توانایی و خلاقیت افراد: دیدگاه جامعه‌شناسان انتقادی و تفسیری
محدود شدن مطالعات به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده: نگرش جامعه‌شناسی تبیینی
دست به عمل زدن کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند: باور رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی

۲۸ - گزینه ۱

۲۹ - گزینه ۳ جامعه‌شناسی تفسیری: سیاست و قدرت را پدیده‌های معنادار و ارزشی می‌داند، اما صرفاً به توصیف ارزش‌های سیاسی مختلف بسنده می‌کند و نمی‌تواند برای مقایسه آنها با یکدیگر و تشخیص درست از غلط یا خوب از بد، ملاک و معیاری به دست آورد.

جامعه‌شناسی تبیینی: با منحصر کردن علم به علوم تجربی که صرفاً موضوعات مادی و محسوس را مطالعه می‌کند، ارزش‌های انسانی از جمله ارزش‌های سیاسی را که تماماً مادی و محسوس نیستند، قابل مطالعه علمی نمی‌داند و ناگزیر با معنزدایی و ارزش‌زدایی از سیاست و قدرت و فروکاستن آنها به پدیده‌های مادی و فاقد معنا، از شناخت واقعی آنها بازمی‌ماند.

جامعه‌شناسی انتقادی: جامعه‌شناسان انتقادی، یافتن راهی برای دآوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به‌ویژه در عرصه سیاست و قدرت را ضروری می‌دانند و دست شستن از این آرمان بزرگ را مرگ سیاست و بن‌بست زندگی انسان معرفی می‌کنند.

۳۰ - گزینه ۳ - غلبه رویکرد تبیینی در جامعه‌شناسی موجب می‌شد که کار دآوری درباره ارزش‌ها خارج از قلمرو علوم اجتماعی قرار گیرد و غیرعلمی قلمداد شود.

- در رویکرد تبیینی جامعه‌شناسی با شناخت نظم اجتماعی بر انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیش‌گیری و کنترل جامعه فراهم می‌شود.

- هدف جامعه‌شناسی انتقادی نقد وضعیت موجود جهان اجتماعی و تجویز راه‌حلهایی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر است. بنابراین مطالعه نابرابری اجتماعی در جامعه‌شناسی انتقادی بررسی می‌شود.

۳۱ - گزینه ۴ مرحله دوم حل مسئله، به کارگیری راه‌حل مناسب و مرحله چهارم آن بازبینی و اصلاح راه‌حل است.

۳۲ - گزینه ۲ روش تحلیلی مبتنی بر محاسبات ذهنی، قواعد منطقی و نیازسنجی واقعی است. این روش دستیابی به راه‌حل مسئله را تضمین می‌کند. روش‌های تحلیلی مورد قبول همه است. روش‌های اکتشافی، غیر منطقی هستند و تابع نظر و احساس شخصی است.

۳۳ - گزینه ۳ تشخیص مسئله با احساس مبهم از یک مسئله متفاوت است.

رد گزینه (۱) ← آسان نیست.

رد گزینه (۲) ← بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند.

رد گزینه (۴) ← تصور مبهم از یک مسئله، به راه‌حل‌های منطقی و درست منجر نمی‌شود.

۳۴ - گزینه ۴ الف) روشی که محیا پیشنهاد داده است، نمونه‌ای از روش «اکتشافی» می‌باشد. این قبیل روش‌ها عمدتاً تابع نظر و احساس شخص است و اجرای آن دستیابی به راه‌حل را تضمین نمی‌کند. به روش‌های حل مسئله که بدون دلیل منطقی و مبتنی بر احساس و نظر شخصی باشد، روش‌های اکتشافی می‌گویند. روش اکتشافی مبتنی بر محاسبات ذهن نمی‌باشد.

ب) ناکامی باعث پرخاشگری می‌شود. هر قدر شهروندان جامعه از مهارت‌های حل مسئله آگاه باشند، احتمال استفاده از روش‌های تهاجمی و پرخاشگری کم‌تر خواهد بود. علت رفتار کوثر، به جهت ناکامی‌اش در حل سوالات امتحان و به دنبال آن ناتوانی او در حل این مسئله و عدم آگاهی‌اش از مهارت‌های حل مسئله است توجه داشته باشید بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند، مشکلات عاطفی جدی ندارند؛ بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.

پ) در روش «بارش مغزی» برای حل مسئله تمام راه‌حل‌های احتمالی که فکر می‌کنیم در پاسخ به یک مسئله می‌تواند درست باشد ارائه می‌شود که شامل ۴ مرحله است.

۳۵ - گزینه ۱ در فشار روانی منفی، فرد به دلیل نوع ارزیابی‌اش از مشکل، احساس ناخوشایندی را تجربه می‌کند.

۳۶ - گزینه ۱ ناتوانی در حل مسئله به طور غیرمستقیم و با ایجاد ناکامی، موجب پرخاشگری می‌شود.

۳۷ - گزینه ۲ تعریف روش خرد کردن: یک مسئله بزرگ به چند مسئله کوچک تقسیم می‌شود. در این روش، افراد مسئله‌های کوچک را حل می‌کنند تا به تدریج بتوانند به حل مسئله بزرگ دست یابند.

تعریف روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب: در این روش، حل‌کننده مسئله تلاش می‌کند فاصله بین دو وضعیت موجود و مطلوب را کاهش دهد.

۳۸ - گزینه ۴ واژه مسئله یکی از واژگانی است که به کرات در زندگی روزمره از آن استفاده می‌کنیم، اما بسیاری تصویر مثبتی ندارند و علت آن این است که راه‌حل مسئله را نمی‌دانند.

۳۹ - گزینه ۳ ارزیابی راه‌حل ← باعث می‌شود تا ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.

تشخیص مسئله ← تصور مبهم از یک مسئله، به راه‌حل‌های منطقی و درست منجر نمی‌شود.

بازبینی و اصلاح راه‌حل ← افرادی که مسائل را به خوبی حل می‌کنند، دوست دارند روش‌های قبلی خود را بهبود ببخشند.

۴۰ - گزینه ۳ تشریح عبارت‌های غلط:

پ) بسیاری از افرادی که احساس شکست می‌کنند مشکلات عاطفی جدی ندارند، بلکه مهارت‌های حل مسئله را نمی‌دانند.

ت) روش مهندسی معکوس نمونه‌ای از روش‌های شروع از آخر است.

۴۱ - گزینه ۴ وقتی سماجت بر حل مسئله برای مدت زمانی نادیده گرفته می‌شود، عواملی که مانع حل آن مسئله می‌شوند، فراموش می‌شوند؛ در نتیجه مراجعه مجدد و با نبود عوامل مانع بر حل، حل مسئله محقق خواهد شد. نادیده گرفتن حل مسئله برای مدتی کوتاه (اثر نهفتگی) از دیرباز سنت معمول حکما و دانشمندان بوده است. شناسایی موقعیت اولیه، فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس، تعریف دقیق هدف و امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف از شاخص‌های تقسیم‌بندی مسائل به دو گروه خوب تعریف‌شده‌ها و بدتعریف‌شده‌ها می‌باشد.

۴۲ - گزینه ۲ یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم است.

چرا که در اثر حل مسئله، به اصول و قوانینی دست می‌یابیم که در موقعیت‌های دیگر نیز قابل استفاده است.

۴۳ - گزینه ۳ مسئله برج هانوی مربوط به روش کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب است؛ در روش بارش مغزی همه راه‌حل‌های احتمالی ارائه می‌شود و نهایتاً بهترین راه انتخاب و ارائه می‌شود. مهندسی معکوس از روش‌های شروع از آخر است و در روش خرد کردن، یک مسئله بزرگ به چندین مسئله کوچک تقسیم می‌شود.

۴۴ - گزینه ۳ - وقتی هدف روشن نباشد، درک از مسئله ناقص خواهد بود.

- در جریان حل یک مسئله، هرچه جدی‌تر باشیم، احتمال انتخاب راه‌حل بهتر، بیشتر است.

۴۵ - گزینه ۳ تنها در گزینه ۳ به توانمندی‌های محدود اشاره شده است. عدم شناسایی دقیق امکانات و توانمندی‌ها به ارائه راه‌حل‌های غیرمنطقی می‌انجامد.